

Fastsettelse av forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften) og endringer i visse andre forskrifter

I

Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften)

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 8. desember 2016 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven) § 3-5, lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 51 og lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 8-1.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Saklig virkeområde

Forskriften gjelder spesialistutdanning og spesialistgodkjenning av leger innen avgrensede deler av de medisinske fagområdene.

Forskriften gjelder også spesialistutdanning og spesialistgodkjenning av tannleger der dette er særskilt angitt, jf. § 28.

§ 2 Spesialistutdanningen for leger

Spesialistutdanningen for leger omfatter praktisk tjeneste, teoretisk undervisning og andre læringsaktiviteter i minst seks og et halvt år etter tildelt autorisasjon eller lisens.

Utdanningens første del består av klinisk praksis i tolv måneder i spesialisthelsetjenesten og deretter seks måneder i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Utdanningens andre del omfatter læringsaktiviteter som skal gi felles kunnskap for noen av spesialitetene. Utdanningens tredje del omfatter spesialitetsspesifikke læringsaktiviteter for hver enkelt spesialitet, enten direkte etter første del eller etter andre del.

Den praktiske tjenesten skal gjennomføres under veiledning og supervisjon av kvalifiserte leger.

Den vesentlige delen av spesialistutdanningen skal gjennomføres ved en godkjent utdanningsvirksomhet, jf. § 18. Utdanning utenfor godkjente utdanningsvirksomheter kan gjennomføres der dette er avtalt mellom utdanningsvirksomheten og andre læringssteder. Kravet om at den vesentlige delen av spesialistutdanningen skal gjennomføres ved en godkjent utdanningsinstitusjon gjelder ikke for de delene av spesialiseringen i allmenntidisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin som gjennomføres utenfor sykehus.

Utdanningen skal baseres på læringsmål som følger av denne forskriftens Vedlegg II. Med læringsmål menes hva en legespesialist skal forstå, kunne eller være i stand til å utføre. Krav til gjennomførte prosedyrer kan for enkelte spesialiteter inngå i læringsmålene.

Kapittel 2 Roller og ansvar i spesialistutdanningen for leger

§ 3 Helsedirektoratet

Direktoratet skal følge med på helheten og kvaliteten i spesialistutdanningen.

Direktoratet kan fastsette endringer i vedlegg I om legespesialitetene og i vedlegg II om læringsmål. Direktoratet kan også gi anbefalinger om læringsaktiviteter og om vurderingsformer av leger i spesialisering.

Direktoratet fatter vedtak om spesialistgodkjenning, godkjenning av utdanningsvirksomheter mv. som bestemt i denne forskriften.

§ 4 De regionale helseforetakene

De regionale helseforetakene skal sørge for at regionens behov for utdanning av spesialister blir dekket. Dette innebærer blant annet å sørge for

- a) at det er tilstrekkelig med stillinger for å sikre nødvendig tilgang på spesialister
- b) at det tilbys stillinger for å kunne ta sykehusdelen av utdanningens første del
- c) at det legges til rette for helhetlige utdanningsløp for utdanningens andre og tredje del i sykehusspesialitetene på tvers av helseforetak, private aktører, andre aktuelle aktører og eventuelle læringsarenaer i primærhelsetjenesten
- d) at det opprettes regionale utdanningssentra som skal ha ansvar for å utvikle og gjennomføre læringsaktiviteter
- e) samarbeid med andre regionale helseforetak for å bidra til en samordnet og harmonisert utdanning i hele landet.

§ 5 Legeforeningen

Legeforeningens spesialitetskomiteer kan gi faglige råd til Helsedirektoratet i saker om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning. Helsedirektoratet skal be om råd ved

- a) utarbeidelse av forslag til endringer i vedlegg II om læringsmål og til anbefalinger om læringsaktiviteter
- b) godkjenning og vurdering av utdanningsvirksomheter.

Kapittel 3 Stillinger for leger i spesialisering

§ 6 Krav til stillinger for leger i spesialisering

Spesialistutdanning skal gjennomføres i særskilte stillinger for leger i spesialisering. Dette gjelder ikke for de delene av spesialiseringen i allmennmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin som gjennomføres utenfor sykehus.

Stillingene skal utlyses og det skal stå i utlysningsteksten at den ledige stillingen er en stilling for lege i spesialisering.

Stillinger for leger i spesialisering skal være heltidsstillinger. En lege kan likevel ansettes på deltid dersom dette ikke er i veien for at legen kan gjennomføre de læringsaktivitetene som er nødvendige for å oppnå læringsmålene.

Leger i spesialisering har ansvaret for egen læring, blant annet ved å følge opp den individuelle utdanningsplanen og delta i læringsaktiviteter.

§ 7 Generelle vilkår for tiltredelse

Arbeidsgiveren skal påse at leger som tiltrer i stillinger for leger i spesialisering har

- a) autorisasjon eller lisens etter helsepersonelloven § 48 eller § 49
- b) tilstrekkelige språkkunnskaper for en forsvarlig yrkesutøvelse.

§ 8 Tilleggsvilkår for stillinger i utdanningens første del

Før ansettelse i stillinger i utdanningens første del skal arbeidsgiveren sjekke at det i stillingsportalen ikke er registrert at legen allerede har akseptert et tilbud om en stilling i utdanningens første del som har vært lyst ut tidligere i

samme halvår, jf. § 10 tredje ledd. Dette gjelder bare ordinære stillinger i utdanningens første del, ikke reststillinger.

Før tiltredelsen skal arbeidsgiveren sjekke at legen ikke allerede har oppnådd alle læringsmålene i utdanningens første del.

§ 9 Opprettelse og fordeling av stillinger i utdanningens første del

Helsedirektoratet fastsetter hvor mange stillinger i spesialistutdanningens første del som skal opprettes i sykehusene og i kommunene. Helsedirektoratet fordeler antall stillinger i sykehus til hvert av de regionale helseforetakene. De regionale helseforetakene oppretter stillinger innen helseregionen i de enkelte helseforetakene. Stillinger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten fastsettes fylkesvis av Helsedirektoratet, og fordeles til de enkelte kommunene i samråd med fylkesmannen.

Helsedirektoratet kan om nødvendig pålegge det enkelte regionale helseforetaket eller den enkelte kommunen å ansette leger i utdanningens første del. Et slikt pålegg skal så langt som mulig gis i god tid før legen skal starte arbeidet. Helseforetaket eller kommunen skal få anledning til å uttale seg før slikt pålegg gis.

§ 10 Utlysning av stillinger i utdanningens første del

Stillinger i utdanningens første del skal lyses ut i Helsedirektoratets stillingsportal. Søkerne ansettes på bakgrunn av søknader via portalen. Stillingene skal lyses ut samlet to ganger årlig. Helsedirektoratet fastsetter når søkerne tidligst kan gis tilbud om en stilling. Søknadsfristen skal formidles i god tid og skal ikke være kortere enn to uker. Tidligere utlyste stillinger som blir ledige (reststillinger), skal lyses ut fortløpende i portalen.

Søkernes frist for å akseptere et tilbud etter første tilbudsrunde, skal ikke være kortere enn tre virkedager.

Når en lege har akseptert et tilbud om stilling i utdanningens første del i en ordinær halvårlig utlysningspulje, skal arbeidsgiveren registrere dette i stillingsportalen og gjøre informasjonen tilgjengelig for andre arbeidsgivere. Helsedirektoratet skal gjøre merkingen av legens aksept av stillingen utilgjengelig for arbeidsgivere én uke før den aksepterte stillingens tiltredelsesdato. Helsedirektoratet skal etter søknad gjøre merkingen utilgjengelig, dersom den aksepterte stillingen er sagt opp på grunn av nedsatt funksjonsevne hos legen eller en person som legen har tilknytning til.

§ 11 Kobling av stillinger i utdanningens første del

Kommunen og helseforetak eller sykehus skal samarbeide om å lyse ut stillinger koblet, slik at den som ansettes får gjennomført hele utdanningens første del innenfor en utlyst stilling. Helsedirektoratet kan pålegge helseforetak, sykehus og kommuner å lyse ut

koblete stillinger. Stillingene i sykehuset og i kommunen er to ulike ansettelsesforhold. Stillingene kan kobles på en av følgende måter:

- a) Søkeren ansettes samtidig i en stilling ved et sykehus eller et helseforetak, og i en stilling i en bestemt kommune.
- b) Søkeren ansettes først i en stilling ved et sykehus eller et helseforetak. Søkeren gis deretter rett til ansettelse i én av de kommunene som sykehuset eller helseforetaket samarbeider med. Søkeren skal ansettes i kommunen i rimelig tid før tjenesten der er planlagt å begynne.

§ 12 Fullføring av utdanningens første del etter fravær

En lege som har hatt sykefravær, permisjoner eller annet lovfestet eller tariffestet fravær på mer enn ti prosent av utdanningstiden i stilling i utdanningens første del, skal få tilbud om å fullføre utdanningens første del hos samme arbeidsgiver etter reglene i denne bestemmelsen.

Helseforetaket, sykehuset og kommunen skal samarbeide med legen om å legge til rette for at ventetiden mellom permisjonens utløp og tiltredelsen i den nye stillingen blir så kort som mulig. Den nye stillingen skal ikke lyses ut.

Har legen hatt fravær fra en stilling i et sykehus eller i et helseforetak, skal legen tilbys å fullføre sykehusdelen i utdanningens første del ved samme sykehus eller helseforetak. Stillingen skal gi legen en samlet praktisk tjeneste i sykehus på minst ett år.

Har legen hatt fravær fra en stilling i en kommune, skal legen tilbys å fullføre kommunedelen i utdanningens første del i samme kommune. Stillingen skal gi legen en samlet praktisk tjeneste i kommunen på minst seks måneder.

Har legen blitt ansatt av en kommune i en koblet stilling etter § 11 bokstav a og har hatt fravær fra stilling i sykehuset eller helseforetaket, skal legen tilbys en stilling i kommunen når en stilling i utdanningens første del blir ledig.

Har legen rett til å bli ansatt i en kommune som sykehuset eller helseforetaket samarbeider med, jf. § 11 bokstav b, og legen har hatt fravær fra en stilling i sykehuset eller helseforetaket, skal legen tilbys en ledig stilling i en av kommunene som sykehuset eller helseforetaket samarbeider med. Kommunene skal avtale hvem av dem som skal tilby legen en ledig stilling. Helsedirektoratet kan i samråd med Fylkesmannen pålegge en av kommunene å tilby en stilling.

§ 13 Ny stilling i utdanningens første del i særlige tilfeller

Legen kan ansettes i en ny stilling i utdanningens første del i særlige tilfeller dersom det er behov for det av andre grunner enn lovfestet eller

tariffestet fravær. Dette skal ikke føre til bortfall av en stilling som ellers ville vært tilgjengelig for nye søkere. Den nye stillingen skal ikke utlyses.

§ 14 Tilskudd til kommunene

Kommunene mottar et økonomisk tilskudd for å medvirke til gjennomføringen av den praktiske tjenesten i utdanningens første del. Dersom kommunen i en periode ikke har leger ansatt på grunn av forhold den ikke selv har kontroll over, skal kommunen likevel få tildelt tilskuddet.

Misligholder kommunen sine forpliktelser etter forskriften, kan Helsedirektoratet bestemme at tilskuddet skal bortfalle eller at kommunen i en nærmere fastsatt periode fratras stillinger for utdanning av legespesialister i utdanningens første del.

§ 15 Ansvar for utdanningen i den kommunale helse- og omsorgstjenesten i utdanningens første del

For en lege som gjennomfører praktisk tjeneste i den kommunale helse- og omsorgstjenesten som en del av utdanningens første del, skal kommunen

- a) legge til rette for læringsaktiviteter slik at legen kan oppnå læringsmålene knyttet til denne delen av utdanningen
- b) sørge for at legen får nødvendig veiledning og supervisjon
- c) sørge for at det oppnevnes en individuell veileder for den enkelte lege
- d) sørge for at den enkelte lege får løpende vurdering av om læringsmålene er oppnådd
- e) sørge for at oppnådde læringsmål dokumenteres
- f) utstede bekreftelse på gjennomført praktisk tjeneste.

Kommunen kan inngå avtaler med fastlegekontorer for gjennomføring av praktisk tjeneste i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

§ 16 Tilleggsvilkår for stillinger i utdanningens andre og tredje del

Før tiltredelse i stilling i utdanningens andre eller tredje del skal arbeidsgiveren sjekke at legen har oppnådd alle læringsmålene i utdanningens første del. Dette gjelder ikke for leger som har gjennomført over halvparten av en spesialistutdanning i utlandet og som bare har en mindre del av læringsmålene i utdanningens første del som ikke er oppnådd. Læringsmål i utdanningens første del som ikke er oppnådd ved tiltredelsen må i disse tilfellene likevel oppnås i løpet av spesialistutdanningen.

§ 17 Spesialisering i allmennmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin

Merknad: Fastsettes senere

Kapittel 4 Utdanningsvirksomheter for leger

§ 18 Godkjenning av utdanningsvirksomheter

En utdanningsvirksomhet er et helseforetak, privat sykehus, privat rusinstitusjon, laboratorium eller annen virksomhet som er godkjent for å kunne tilby utdanning i en eller flere medisinske spesialiteter. Godkjenningen skal knyttes til en eller flere bestemte spesialiteter som virksomheten tilbyr utdanning i. En vesentlig del av læringsmålene for den enkelte spesialiteten skal kunne oppnås ved læringsaktiviteter i virksomheten.

Utdanningsvirksomheter godkjennes av Helsedirektoratet etter søknad. Helsedirektoratet kan fastsette hvordan det skal søkes og hvilke opplysninger søknaden skal inneholde.

Godkjenningen skal baseres på en bedømming av om utdanningsvirksomheten oppfyller kravene i § 19, § 20 og § 21 for den eller de spesialitetene det søkes for. Før det fattes vedtak skal direktoratet be om faglige råd fra Legeforeningens spesialitetskomiteer når det gjelder kravene i § 19 bokstavene c, d og e. Helsedirektoratet skal påse at også regionale helseforetak og andre aktører med interesse i saken gis anledning til å gi uttalelse.

§ 19 Utdanningsvirksomhetenes ansvar for utdanningen

Utdanningsvirksomheten skal sørge for at utdanningen av spesialister i virksomheten skjer innen faglig forsvarlige rammer og på en måte som sikrer tilstrekkelig kvalitet og gjennomstrømning i utdanningsløpet. Virksomheten skal blant annet

- a) ha en eller flere ansatte spesialister for hver av spesialitetene det søkes godkjenning for, og der minst halvparten av spesialistene skal være fast ansatte
- b) dokumentere hvordan arbeidet med spesialistutdanningen er organisert og hvordan ansvaret er plassert på alle nivåene i virksomheten, blant annet hvordan fagmiljøet og leger i spesialisering sikres innflytelse på utformingen av utdanningstilbudet
- c) dokumentere at pasientgrunlaget, klinisk og akademisk kompetanse, medisinskfaglige aktiviteter og forskningsaktiviteter er tilstrekkelige i forhold til læringsmålene og antall leger i spesialisering i virksomheten
- d) legge til rette for læringsaktiviteter slik at legene i spesialisering kan oppnå læringsmålene
- e) utarbeide en plan for hver av spesialitetene det søkes godkjenning for. Planen skal blant annet inneholde opplysninger om
  - hvilke læringsmål virksomheten kan oppfylle

- hvilke læringsarenaer innenfor virksomheten som kan tilby de ulike læringsmålene
- hvilke læringsmål som kan tilbys ved andre virksomheter gjennom avtaler
- hvordan det vil legges til rette for supervisjon på de enkelte læringsarenaene
- hvordan veiledningen og vurderingen organiseres og gjennomføres i virksomheten
- hvordan virksomhetens spesialister skal benyttes i supervisjonen
- hvordan teoretisk undervisning inngår som del av spesialistutdanningen knyttet til de enkelte læringsmålene
- hvordan forskning inngår som en del av spesialistutdanningen
- hvordan virksomhetens akademiske og kliniske kompetanse skal benyttes for å oppnå læringsmålene knyttet til forskning.

§ 20 Internundervisning

Utdanningsvirksomheten skal gjennomføre internundervisning i minimum 70 timer per år. Undervisningen skal gi legene i spesialisering nødvendig teoretisk bakgrunn for deres faglige virksomhet.

§ 21 Utdanningsvirksomhetenes ansvar for utdanningsløpet til den enkelte lege

Overfor den enkelte lege i spesialisering skal utdanningsvirksomheten legge til rette for at legen skal kunne oppnå læringsmålene og gjennomføre et utdanningsløp for henholdsvis utdanningens første del og for utdanningens andre og tredje del.

Virksomheten skal blant annet

- a) sørge for at det utarbeides en individuell utdanningsplan med et utdanningsløp i samråd med legen og at planen revideres ved behov
- b) legge til rette for at utdanningen kan skje etter den individuelle planen
- c) legge til rette for at legen får nødvendig veiledning og supervisjon
- d) oppnevne en individuell veileder
- e) utstede bekreftelse på gjennomført praktisk tjeneste.

Veilederen som oppnevnes etter første ledd bokstav d, skal være ansatt i en godkjent utdanningsvirksomhet. Veilederen for lege i utdanningens første del skal være en lege med nødvendig erfaring. Veilederen for lege i utdanningens andre og tredje del skal være godkjent spesialist i en av spesialitetene med felles faglig plattform for utdanningens andre del eller i den aktuelle spesialiteten for utdanningens tredje del.

§ 22 Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Utdanningsvirksomheten skal sørge for at legen får løpende vurdering av om læringsmålene er oppnådd og at oppnådde læringsmål dokumenteres så snart som mulig. I

vurderingen skal det innhentes anbefalinger fra veilederen og minst en av dem som har deltatt i supervisjonen.

Dersom en lege i spesialisering ikke får dokumentasjon på at et læringsmål er oppnådd, har legen rett til en ny vurdering. Dersom legen ber om det, skal det regionale helseforetaket sørge for en ny vurdering fra en annen virksomhet. Dersom læringsmålet heller ikke oppnås etter den nye vurderingen, kan legen kreve ny vurdering etter å ha gjennomført relevante læringsaktiviteter i minst seks måneder.

§ 23 Vurdering av utdanningsvirksomhetene

Etter at en utdanningsvirksomhet er godkjent kan Helsedirektoratet vurdere om vilkårene for godkjenning etter § 18 fortsatt er oppfylt for den eller de spesialitetene godkjenningen gjelder. Direktoratet skal blant annet vurdere om virksomheten gjennomfører utdanningen i samsvar med planene for den enkelte spesialitet og eventuell annen dokumentasjon som er lagt til grunn ved godkjenningen. Direktoratet kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å vurdere utdanningsvirksomheten.

Helsedirektoratet kan trekke tilbake godkjenningen av en utdanningsvirksomhet dersom kravene ikke lenger er oppfylt. Før en godkjenning kan trekkes tilbake skal virksomheten få en rimelig frist til å iverksette de endringene som er nødvendige for å oppfylle kravene.

Direktoratet skal be om faglige råd fra Legeforeningens spesialitetskomiteer ved vurderingen av om en utdanningsvirksomhet gjennomfører utdanningen i samsvar med kravene i § 19 bokstavene c, d og e og § 20. Virksomheten skal også evalueres av leger i spesialisering som er ansatt i virksomheten.

Legeforeningens spesialitetskomiteer kan besøke utdanningsvirksomheter for å vurdere gjennomføringen av kravene i § 19 bokstavene c, d og e og § 20. Komiteene kan kreve de opplysningene som er nødvendige for vurderingen.

Kapittel 5 Spesialistgodkjenning av leger

§ 24 Spesialistgodkjenning

Helsedirektoratet skal gi spesialistgodkjenning etter søknad fra legen dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) Det er dokumentert at læringsmålene for utdanningens første del og for den aktuelle spesialiteten i forskriftens Vedlegg II er oppnådd.
- b) Utdanningen er gjennomført i samsvar med § 2.
- c) Legen har autorisasjon etter helsepersonelloven § 48a.

Søknaden kan avslås dersom det foreligger forhold som ville gitt grunn til å tilbakekalle spesialistgodkjenningen etter helsepersonelloven § 57.

§ 25 Behandling av søknader

Helsedirektoratet kan fastsette at

- a) det skal søkes på en bestemt måte
- b) oppnådde læringsmål og gjennomført praktisk tjeneste skal dokumenteres på en bestemt måte
- c) søkeren skal betale fastsatt gebyr før søknaden behandles.

§ 26 Beregning av samlet utdanningstid

Samlet utdanningstid, jf. kravet om minste utdanningstid på seks og et halvt år etter § 2 første ledd første punktum, skal beregnes ut fra gjennomført praktisk tjeneste bekreftet etter § 21 bokstav e.

Lovfestet eller tariffestet ferie skal telle med ved beregningen av samlet utdanningstid. Det samme gjelder deltakelse på kurs eller liknende fravær som er relatert til utdanningen.

Sykefravær, permisjoner og annet fravær som ikke omfattes av andre ledd og som utgjør mer enn ti prosent av tjenestetiden, skal komme til fratrukk.

Dersom legen har vært ansatt på deltid under utdanningen skal tellende tjenestetid forkortes tilsvarende.

Praktisk tjeneste og andre læringsaktiviteter som er gjennomført i utlandet, jf. § 27, kan være tellende med inntil tre år og tre måneder.

§ 27 Spesialistutdanning som er delvis gjennomført i andre land

Deler av spesialistutdanningen kan gjennomføres i andre land etter fullført grunnutdanning i medisin, i form av spesialistutdanning, praktisk tjeneste eller andre læringsaktiviteter. Når det gjelder utdanningens første del kan Helsedirektoratet etter søknad bekrefte at ett eller flere læringsmål skal anses som oppnådd. Når det gjelder utdanningens andre og tredje del, er det en

godkjent utdanningsvirksomhet som kan vurdere og dokumentere oppnåelse av ett eller flere læringsmål.

§ 28 Konvertering av spesialistgodkjenning fra andre land

Lege med norsk autorisasjon og utenlandsk spesialistgodkjenning som er anerkjent etter avtale om gjensidig godkjenning, jf. helsepersonelloven § 52, har etter søknad rett til spesialistgodkjenning i henhold til avtalen.

Søknad fra lege som har spesialistgodkjenning fra et annet EØS-land eller Sveits, behandles etter reglene i forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits.

Lege med norsk autorisasjon som har spesialistgodkjenning fra et land utenfor EØS eller Sveits, kan søke Helsedirektoratet om spesialistgodkjenning. Søkeren kan få godkjenning dersom utdanningen er jevngod med den norske utdanningen for den aktuelle spesialiteten. Dersom Helsedirektoratet fatter vedtak om at utdanningen ikke er jevngod med den norske, skal søkeren om mulig underrettes om hvilke læringsmål som ikke anses oppnådd og gis mulighet til å søke på nytt dersom disse læringsmålene senere bekreftes oppnådd av godkjente utdanningsvirksomheter i Norge.

Kapittel 6 Spesialistutdanning og spesialistgodkjenning av tannleger

§ 29 Spesialistutdanning og spesialistgodkjenning av tannleger

Departementet fastsetter hvilke avgrensede deler av odontologiske fagområder det kan gis spesialistgodkjenning i.

Helsedirektoratet gir godkjenning for gjennomført spesialistutdanning.

Departementet fastsetter nærmere regler om gjennomføringen av spesialistutdanning av tannleger og om vilkår for godkjenning som spesialist. Departementet kan blant annet bestemme at søkere må gjennomgå prøve for å kunne godkjennes som spesialist.

Kapittel 7 Klager, overgangsregler og ikrafttredelse

§ 30 Klage på Helsedirektoratets vedtak

Statens helsepersonellnemnd er klageinstans for vedtak om avslag på søknad om

- a) spesialistgodkjenning etter § 24, § 28 og § 29
- b) bekreftelse av oppnådde læringsmål i utdanningens første del etter § 27 andre punktum.

Nasjonalt klageorgan for helse- og omsorgstjenesten (Helseklage) er klageinstans for vedtak om

- a) pålegg om å ansette i utdanningens første del etter § 9 andre ledd
- b) avslag på søknad etter § 10 tredje ledd tredje punktum
- c) kobling av stillinger etter § 11
- d) pålegg til kommunen om ny stilling etter § 12 sjette ledd tredje punktum
- e) tilskudd til kommunene etter § 14
- f) avslag om eller tilbaketrekning av godkjenning av utdanningsvirksomhet etter § 18 eller § 23.

§ 31 Overgangsregler som følge av avvikling av turnus

Turnus som er godkjent etter forskrift 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger § 10 jf. forskrift 20. desember 2001 nr. 1549 § 20, skal likestilles med oppnådde læringsmål i utdanningens første del.

Leger som per 1. mars 2017 er ansatt eller har fått tilbud om ansettelse i en turnusstilling, har frem til 1. mars 2019 rett til å fullføre turnusen i henhold til tilbudet eller ansettelsesavtalen og til å få godkjent eventuelt fullført turnus etter forskrift 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger § 10 jf. forskrift 20. desember 2001 nr. 1549 § 20. Dersom legen har hatt lovfestet eller tariffestet fravær, gjelder § 10 tilsvarende.

Leger som per 1. mars 2017 ikke er ansatt eller ikke har fått tilbud om ansettelse i en turnusstilling, men som har gjennomført deler av turnus, kan ansettes i reststillinger for utdanningens første del. De delene av turnus som er gjennomført skal da regnes med i vurderingen av oppnådde læringsmål i utdanningens første del.

§ 32 Overgangsregler for spesialistutdanning og spesialistgodkjenning av leger

Norsk spesialistgodkjenning som er gitt etter tidligere regler beholdes.

For leger som per 1. mars 2019 er ansatt i utdanningsstillinger gjelder følgende overgangsregler:

- a) Legene har rett til å få en vurdering av oppnådde læringsmål på bakgrunn av kompetanse oppnådd ved tjeneste og andre læringsaktiviteter som allerede er gjennomført etter forskrift 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger. Utdanningsvirksomheten der legen er ansatt, skal sørge for at oppnådde læringsmål vurderes og dokumenteres innen 1. mars 2022. For leger som da er i permisjon eller har annet fravær fra tjenesten, er fristen seks måneder etter at legen er tilbake i tjenesten.

- b) Praktisk tjeneste i utdanningsstilling før 1. mars 2019 skal telle med i beregningen av samlet utdanningstid etter § 26.
- c) For leger som har autorisasjon på grunnlag av gjennomført grunnleggende legeutdanning i andre EØS-land, gjelder ikke kravet i § 24 bokstav a om dokumentasjon på oppnådde læringsmål i utdanningens første del.
- d) Leger som per 1. mars 2019 har mindre enn tre år igjen av spesialistutdanningen, kan søke om spesialistgodkjenning etter forskrift 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger.

§ 33 Overgangsregler for godkjenning av utdanningsvirksomheter for leger

Godkjenning av utdanningsinstitusjon gitt etter forskrift 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger jf. generelle bestemmelser for spesialistutdanning av leger § 8, gjelder som godkjenning etter § 18 i denne forskriften frem til 1. mars 2019. Kravene etter § 21 og § 22 gjelder likevel tilsvarende.

Søknad om godkjenning etter § 18 som er sendt før 1. mars 2019, gjelder som godkjenning frem til søknaden er ferdig behandlet.

§ 34 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. mars 2017 når det gjelder utdanningens første del og når det gjelder spesialisering for tannleger etter § 29.

Forskriften trer i kraft 1. mars 2019 når det gjelder utdanningens andre og tredje del og når det gjelder spesialistgodkjenning etter §§ 24 til 28.

Endringer i øvrige forskrifter trer i kraft 1. mars 2017.

VEDLEGG 1 Legespesialitetene

Merknad: Fastsettes senere

VEDLEGG II Læringsmål for spesialistutdanningen av leger

A Læringsmål i utdanningens første del

Merknad: Fastsettes senere

B Læringsmål for de enkelte legespesialitetene i utdanningens andre og tredje del

Merknad: Fastsettes senere

II

I forskrift 21. desember 2000 nr. 1385 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger skal ny § 19 ha følgende ordlyd:

§ 19 Overgangsregler

Fra 1. mars 2017 gjelder forskriften bare i følgende tilfeller:

- a) For leger som før 1. mars 2017 har fått tilbud om turnusstilling, gjelder § 8 og §§ 10 til 18.*
- b) For leger som før 1. mars 2019 har fått tilbud om stilling som lege i spesialisering, gjelder § 1, § 3, § 4, § 9 og regler gitt i medhold av § 3.*
- c) For leger som omfattes av overgangsordningen i spesialistforskriften § 32 andre ledd bokstav d, gjelder § 1, § 3, § 4, § 9 og regler gitt i medhold av § 3.*

Merknad: Generelle bestemmelser for spesialistutdanning av leger (vedtatt av Helse- og omsorgsdepartementet 2. juli 2009 med hjemmel i forskrift 21. desember 2000 nr. 1385 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger § 3 andre ledd), oppheves med virkning fra 1. mars 2017. Dette gjelder likevel ikke tilfeller som omfattes av forskriften § 19 bokstav b.

III

I forskrift 21. desember 2000 nr. 1379 om lisens til helsepersonell gjøres følgende endringer i kapittel 1a:

Kapittel 1a. Lisens til medisinske kandidater

§ 1a-1. Lisens til medisinske kandidater som tar utdanningens første del

Medisinske kandidater som har utenlandsk eksamen som er anerkjent som jevn god med norsk cand.med.-grad, må ha *lisens etter* denne forskriften før *spesialistutdanningens første del* kan påbegynnes.

Lisens etter denne bestemmelsen kan tildeles medisinske kandidater som har bestått medisinsk eksamen i et annet EØS-land, men som mangler praktisk tjeneste for å bli godkjent som lege i utdanningslandet.

Lisens til medisinske kandidater som tar turnus er gjeldende frem til hele turnustjenesten er gjennomført.

§ 1a-2.Lisensens varighet

Lisensen gjelder fra det tidspunktet som fremgår av lisensdokumentet og frem til to måneder etter *at utdanningens første del er avsluttet*.

§ 1a-3.Vilkår for lisens

Det kan stilles vilkår for lisensen, jf. helsepersonelloven § 49 tredje ledd.

§ 1a-4.Søknad om lisens

Søknad om lisens sendes Helsedirektoratet eller den det bemyndiger. Det må vedlegges dokumentasjon for at avsluttet eksamen er bestått og at det er inngått arbeidsavtale om tilsetting i *stilling i utdanningens første del*.

III

I forskrift 19. desember 2005 nr. 1653 om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon gjøres følgende endringer:

§ 3 får følgende ordlyd:

Det er et vilkår for å utøve virksomhet som privatpraktiserende allmennlege med rett til å utløse trygderefusjon at lege med autorisasjon

- a) har godkjenning som allmennlege eller har gjennomført til sammen minst tre år veiledet tjeneste, hvorav minst 6 måneder i sykehus og minst 6 måneder i allmennpraksis, jf. forskrift 18. juni 1998 nr. 590 om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter,
- b) er under veiledning for å oppnå slik rett, og har gjennomført norsk turnustjeneste *eller har oppnådd alle læringsmålene i utdanningens første del, eller*
- c) *er* under veiledning for å oppnå slik rett, og har søkt om godkjenning av veiledningsavtale før *1. mars 2017* på bakgrunn av tilbud om ansettelse eller vikariat i stilling som nevnt i første, andre og tredje ledd.

Vilkårene i første ledd gjelder tilsvarende for allmennleger som ansettes i kommunale fastlegestillinger og i stillinger ved kommunal legevakt.

Kravet om minst tre års veiledet tjeneste gjelder ikke for leger som tiltrer et vikariat av inntil to måneders varighet i fastlegehjemmel eller i stilling i kommunal legevakt. Kravet gjelder heller ikke for leger som deltar i kommunalt organisert legevakt utenom sitt ordinære arbeid. Legene nevnt i første og andre punktum må oppfylle vilkårene i første ledd bokstav *b eller c*, med unntak av vilkåret om at de må være under veiledning.

Første til tredje ledd er ikke til hinder for at *turnuslege eller lege under spesialisering, som har gjennomført turnustjeneste i sykehus eller som har oppnådd*

læringsmålene for spesialistutdanningens første del i spesialisthelsetjenesten, kan delta i kommunal legevakt og arbeide hos fastlege. Legen i spesialistutdanningens første del skal være underlagt veiledning og supervisjon, jf. spesialistforskriften § 2 andre ledd.

§ 4 får følgende ordlyd:

Leger som mangler tilstrekkelig praktisk opplæring under veiledning for å oppfylle vilkåret i § 3, kan gjennomføre hele eller deler av den veiledete tjenesten i Norge ved å

- a) fullføre og få godkjent norsk turnustjeneste, *oppnå alle læringsmålene i utdanningens første del og/eller tiltre en*
- b) fastlegehjemmel med veiledning
- c) stilling ved kommunal legevakt med veiledning
- d) stilling i helseforetak hvor legen er under spesialisering *i utdanningens andre eller tredje del, eller*
- e) tjeneste som vernepliktig militær lege under veiledning.

Gjennomføring av spesialistutdanningens første del på lisens etter forskrift 21. desember 2000 nr. 1379 om lisens til helsepersonell § 1a-1, teller som ett års veiledet tjeneste etter første ledd bokstav a.

§ 7 andre ledd får følgende ordlyd:

Departementet yter et økonomisk tilskudd til kommunene tilsvarende 2 timer med veiledning per uke. Tilskuddet ytes etter satser for veiledning av turnusleger *eller leger i spesialistutdanningens første del*, som er fastsatt i sentral avtale.